

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobců: T. B.
nezl. A. B.
nezl. A. B.
všichni státní příslušnost: X
všichni t. č. pobytem X
zastoupeni JUDr. Petrem Novotným
advokátem se sídlem Archangelská 1, 100 00 Praha

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky**
se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 11. 2020, č. j. OAM-707/ZA-ZA11-ZA21-2020,

takto:

- I. Žaloba *se zamítá*.
- II. Žalobci *nemají právo* na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému *se nepřiznává* náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Žalovaný zamítl žádost žalobkyně a její dvou nezletilých dětí o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou. Ukrajina je totiž na seznamu bezpečných zemí původu. Žalobci s rozhodnutím žalovaného nesouhlasí. Namítají, že návrat na Ukrajinu by znamenal ohrožení jejich života z důvodu neustále probíhajícího ozbrojeného konfliktu. Krajský soud níže vysvětlí, proč tak žalobci namítají nedůvodně.

II. Rozhodnutí žalovaného a související skutkové okolnosti

2. Žalobkyně podala svým jménem a jménem svých nezletilých dětí žádost o udělení mezinárodní ochrany dne 13. 10. 2020. Při poskytnutí údajů a následného pohovoru uvedla, že pochází z obce X v Zakarpatské oblasti. Její manžel je také v ČR, ale má zaměstnaneckou kartu. Z vlasti žalobci odjeli v červenci 2020, protože na Ukrajině neměli kde bydlet. Dříve bydleli u rodičů manžela, ale po smrti tchána je tchýně vyhodila z domu. Nemohli sehnat bydlení, nepomohla jim ani radnice. Syn žalobkyně má navíc zdravotní problémy. Trpí malabsorbcí a vyžaduje drahou dietu, kterou si žalobkyně nemohla dovolit. Jeho nemoc se projevuje tak, že pokud sní něco nevhodného, zvrací a má silný průjem. Nějakou dobu bydlela u svého bratra, ten má ale malý dům takže tam déle bydlet nemohli. Jiné důvody žádosti žalobkyně popřela. Ve vlasti neměla žádné problémy se státními orgány. Žádá především kvůli zdravotnímu stavu jejího syna. Ošetřující lékař v ČR jim řekl, že by bylo nutné provést genetické vyšetření, aby se zjistila příčina jeho potíží. Tato možnost na Ukrajině neexistuje. Žalobkyně se zkoušela sloučit s manželem, ale nevydělává dost, aby splnili příslušné podmínky. Žalobkyně by chtěla s rodinou zůstat žít v ČR.
3. Žalovaný shromáždil v průběhu správního řízení informace o zemi původu, konkrétně materiál *Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu* z července 2019 a *Informaci OAMP – Situace na Ukrajině* z dubna 2020. Podle této zprávy Hodnocení Ukrajiny na Ukrajině obecně nedochází k pronásledování ve smyslu čl. 9 směrnice č. 2011/95/EU, ani k mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení, trestům či hrozbě z důvodu svévolného násilí, ač nelze vyloučit, že dochází k dílčím excesům. Od roku 2014 přijala Ukrajina řadu ústavních reforem a přistoupila k mezinárodněprávním závazkům, které zvyšují standard ochrany lidských práv a principů vlády práva. Ukrajina je členem OSN a přistoupila k základním lidskoprávním úmluvám. Ukrajinská vláda také spolupracovala s Úřadem Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky i s dalšími humanitárními organizacemi na poskytování ochrany a pomoci vnitřně přesídleným osobám, uprchlíkům a dalším skupinám. Podle Informace OAMP se bezpečnostní situace na Ukrajině po roce 2015 relativně uklidnila. K bezpečnostním incidentům dochází pouze v okolí linie dotyku. Zakarpatská oblast, odkud pochází žalobci, je pod kontrolou ukrajinské vlády. K bezpečnostním incidentům tam nyní nedochází.
4. Na základě výpovědi žalobkyně a obsahu uvedených zpráv žalovaný shledal, že v případě žalobců lze Ukrajinu považovat za bezpečnou zemi původu ve smyslu zákona o azylu. Žalobkyně neměla ve vlasti žádné problémy se státními orgány. Ukrajinu opustila pouze z ekonomických důvodů. Ty však nejsou důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Stejně jako ani skutečnost, že v ČR se může její syn léčit za výhodnějších podmínek. Žalobci tedy nevyvrátili domněnku bezpečnosti. S ohledem na to, že žádost o mezinárodní

ochranu podali až těsně před skončením bezvízového pobytu, je jasné, že ji zneužívají pouze za účelem legalizace pobytu.

5. Žalovaný proto shledal naplnění podmínek pro použití § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu („zákon o azylu“). Rozhodnutím ze dne 12. 11. 2020, č. j. OAM-707/ZA-ZA11-ZA21-2020 („rozhodnutí žalovaného“) zamítl žádost žalobců jako zjevně nedůvodnou.

III. Žaloba a vyjádření žalovaného

6. Žalobkyně se bojí návratu na Ukrajinu kvůli dlouhodobě probíhajícímu ozbrojenému konfliktu. Ten v poslední době nabral na intenzitě v důsledku přímé vojenské konfrontace s Ruskem v Azovském moři, která vedla k vyhlášení válečného stavu. Přestože k bojům dochází převážně ve východní části země, následky konfliktu negativně ovlivňují život na celém území Ukrajiny. K opakovaným násilnostem, včetně civilních obětí, dochází i v ostatních částech země. Žalobci odmítají tvrzení žalovaného, že mají možnost se přestěhovat do jiné části země nezasážené konfliktem. Vzhledem k jejich ekonomické situaci to není možné. Návrat na Ukrajinu by ohrozil život žalobců, proto splňují podmínky pro udělení doplňkové ochrany.
7. Žalovaný podle žalobců nepostupoval v souladu se zákonem, pokud jejich azylovou žádost zamítl. Řádně nezjistil skutkový stav a neobstaral si dostatečné podklady rozhodnutí. Na Ukrajině i nadále přetrvává špatná bezpečnostní situace a dochází k závažnému porušování lidských práv. Za těchto okolností proto nelze Ukrajinu považovat za bezpečnou zemi původu.
8. Žalovaný považuje žalobní námitky za nedůvodné. Zabýval se všemi okolnostmi případu, obstaral si dostatečně aktuální informace o zemi původu a své rozhodnutí řádně zdůvodnil. Žalobkyně se během řízení ani jednou nezminila, že by se návratu obávala z důvodů souvisejících s ozbrojeným konfliktem.

IV. Posouzení věci krajským soudem

9. Žalobu podala oprávněná osoba (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní; „s. ř. s.“), ve lhůtě podle § 32 odst. 1 zákona o azylu.
10. Dne 8. 12. 2021 se u krajského soudu konalo jednání ve věci. Zástupce žalobců shrnul žalobní námitky a dodával, že nelze odhlédnout od aktuálního dění nedaleko rusko-ukrajinských hranic, kde se na ruské straně shromažďuje ruská armáda. Je otázkou několika dní či týdnů, než Rusko na Ukrajinu zaútočí. Za takových okolností nelze Ukrajinu považovat za bezpečnou zemi původu. Zástupce žalovaného skutečnosti uváděné zástupcem žalobců ohledně přítomnosti ruských vojáků nedaleko rusko-ukrajinské hranice nespороval. Ale nesouhlasil s jejich hodnocením, se kterým mají podle něj obtíže i analytici. Invazi nyní nepovažoval za tak jistou.
11. Zástupce žalobců pak navrhl k důkaznímu provedení listiny o získání profesní kvalifikace žalobkyně, která vykonala úspěšně zkoušku na pedikérku a nehtovou designérku. Kromě toho navrhl k důkazu rozhodnutí o zařazení nezletilé žalobkyně do přípravné třídy základní školy ve Varnsdorfu. A v neposlední řadě navrhl k důkazu lékařskou zpráva popisující tzv. jinou střevní malabsorpci nezletilého žalobce. Krajský soud tyto důkazy provedl. Po skončení dokazování, závěrečných návrzích a krátkém přerušení pak krajský soud vyhlásil tento rozsudek.
12. Žaloba *není důvodná*.

13. Podle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu se pro účely tohoto zákona rozumí bezpečnou zemí původu stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, kde: (a) obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu; (b) který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo § 14a; (c) který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků, a (d) který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlížejí nad stavem dodržování lidských práv.
14. Podle § 16 odst. 2 zákona o azylu se jako zjevně nedůvodná zamítne žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který ČR považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze. V souladu s § 16 odst. 3 zákona o azylu platí, že pokud jsou tu předpoklady pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany pro zjevnou nedůvodnost, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li tu předpoklady pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany pro zjevnou nedůvodnost podle § 16 odst. 2, rovněž se *neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.*
15. Základem vnitrostátní úpravy konceptu bezpečných zemí původu je směrnice č. 2013/32/EU („procedurální směrnice“). Ta v bodu 40 preambule uvádí, že *pokud lze třetí zemi pokládat za bezpečnou zemi původu, měly by mít členské státy možnost označit ji za bezpečnou a vycházet z domněnky, že je pro daného žadatele bezpečná, pokud žadatel neprokáže opak.* Z bodu 46 preambule vyplývá, že členské státy se mohou rozhodnout, zda budou posuzovat bezpečnost země původu případ od případu nebo označí země jako bezpečné přijetím seznamu těchto zemí. ČR zvolila druhou z těchto variant (viz § 86 odst. 4 zákona o azylu). Seznam bezpečných zemí původu obsahuje § 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců. V souladu s bodem 24 tohoto ustanovení *Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu Ukrajinu, s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů.*
16. Z uvedeného vyplývá, že pokud žadatel pochází z bezpečné země původu, předpokládá se, že jeho žádost o mezinárodní ochranu je nedůvodná, protože mu v zemi původu nehrozí pronásledování ani vážná újma. Tato domněnka je ovšem vyvratitelná. A každý žadatel má možnost prokázat, že v jeho konkrétním případě by se domněnka bezpečnosti uplatnit neměla. Žadatel tedy musí prokázat, že právě jemu hrozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení. Obdobné podmínky se u standardních žádostí o mezinárodní ochranu nevyžadují, a tudíž označení určité země za bezpečnou zemi původu v podstatě zvyšuje důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70).
17. Žalobkyně domněnku bezpečnosti nevyvrátila. Důvody, o které opřela svou azylovou žádost, by neobstály ani v případě, že by Ukrajina na seznamu bezpečných zemí nebyla. Jednalo se totiž pouze o důvody ekonomické. Žalobkyně mluvila o nemožnosti najít si

ubytování a zaplatit léčbu pro svého syna. Z lidského hlediska je pochopitelné, že žalobkyně se snaží zajistit pro sebe a své děti lepší život, než jaký jí nabízí její vlastní země. V azylovém řízení však může být úspěšná, pouze pokud prokáže, že v jejím případě z konkrétních důvodů Ukrajinu nelze považovat za bezpečnou zemi. Uvádění ekonomických důvodů však tuto domněnku vyvrátit nemůže.

18. Žalobou již ovšem žalobkyně dává svému příběhu zcela nový rozměr a staví ji na odlišném důvodu, než jaký uváděla ve správním řízení. Najednou tvrdí, že v návratu na Ukrajinu jí brání strach z dopadů ozbrojeného konfliktu. Žalovaný ovšem trefně namítá, že v průběhu celého správního řízení žalobkyně o ozbrojeném konfliktu nemluvila. Žalovaný se přitom bezpečnostní situace na Ukrajině ve svém rozhodnutí dotkl. Konstatoval, že ze zpráv, které shromáždil, plyne, že bezpečnostní situace je zhoršená pouze na východě země a k ozbrojeným střetům, které by eventuálně mohly vést k ohrožení civilistů, dochází pouze v blízkosti linie dotyku, tj. na hranici okupovaných území.
19. To je ostatně důvod, proč se části Doněcké a Luhanské oblasti, které jsou pod kontrolou proruských separatistů, za bezpečné nepovažují. Je logické, že konflikt probíhající na území státu má určitý dopad (zejména ekonomický) na veškeré jeho obyvatelstvo. To však neznamená, že každý občan Ukrajiny má nárok na doplňkovou ochranu v souvislosti s tímto konfliktem. Žalobkyně pochází ze Zakarpatské oblasti, kde k žádným ozbrojeným střetům nedochází. Ve správním řízení neuvedla jediný důvod, proč by v jejím případě Ukrajina nebyla bezpečnou zemí původu. V tomto směru proto nemá krajský soud žalovanému co vytknout.
20. Zástupce žalobců při jednání odkazoval na stupňující se napětí, ke kterému dochází v těchto dnech nedaleko rusko-ukrajinské hranice, kde se na ruské straně shromažďují ruská vojska. O této skutečnosti není mezi stranami sporu. Zástupce žalobců z toho dovozuje, že dojde bezprostředně k invazi na Ukrajinu, která tak nemůže být bezpečnou zemí původu. O invazi Ruska na Ukrajinu lze ovšem nyní opravdu jen spekulovat. Pokud by k ní došlo a měla by dopad i pro Zakarpatskou oblast, pak by žalobkyně každopádně měla prostor pro podání opakované žádosti o mezinárodní ochranu podle § 11a zákona o azylu.
21. Námitka, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav a neobstaral si adekvátní informace o zemi původu, je formulovaná natolik obecně, že ji nelze považovat za řádně uplatněný žalobní bod. Žalobkyně neuvádí, v čem konkrétně namítané nedostatky spatřuje. Krajský soud proto pouze ve stejné míře obecnosti konstatuje, že názor žalobkyně nesdílí.
22. Lze shrnout, že žalobcům se v rámci řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany nepodařilo vyvrátit domněnku, podle které je Ukrajina bezpečnou zemí původu (obdobně z poslední doby viz např. rozsudek krajského soudu ze dne 3. 3. 2021, čj. 41 Az 32/2020-27, potvrzený usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2021, č. j. 4 Azs 82/2021-69, a mnohé jiné). Nelze to dovozovat ani z důkazů provedených při jednání. Žalovaný zároveň dostatečně zjistil skutkový stav a žádost žalobců řádně posoudil. Krajský soud se z toho důvodu ztotožňuje se závěrem žalovaného o zjevné nedůvodnosti žádosti žalobce o mezinárodní ochranu.

VI. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

23. Krajský soud pro nedůvodnost žalobních námitek žalobu zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.). Neúspěšní žalobci nemají právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly (§ 60 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. *Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.* V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 8. prosince 2021

Martin Kopa, v. r.
samosoudce